

**Een cluyte van playerwater : tafelspel : uitg. volgens een
handschrift van de XVe eeuw uit de archieven der Academie
van Antwerpen, voortkomende van de Ste Lucas Gilde**

<https://hdl.handle.net/1874/12622>

H. Joost 401

EEN CLUYTE
VAN PLAYERWATER

TAFELSPEL.

UITGEGEVEN VOLGENS EEN HANDSCHRIFT VAN DE XVe EEUW
UIT DE ARCHIVEN DER ACADEMIE VAN ANTWERPEN, VOORTKOMENDE VAN DE
Ste LUCAS GILDE

MET KORTE AENTEEKENINGEN

DOOR

F. H. MERTENS,

STADS BIBLIOTHEKARIS TE ANTWERPEN.

GEDRUKT VOOR DEN UITGEVER.

—
1858

VOORREDE.

Het tooneelspel, dat wy hier in het licht geven, behoort tot die stukjes die men Tafelspelen noemde, van dewelke den H. J. F. Willems (*Belgisch Museum. D. 2. blz. 102 en volgg.*) er dry komt uitgegeven. Alhoewel het onze met deze laetsten, vooral met het tweede, veel overeenkomst schynt te hebben, toont de spelling doch dat het veel ouder is. Voor eenige jaren hebben wy hetzelfde afgeschreven, naer een HS. te dier tyd ter archiven onzer Academie berustende, hetwelk volgens eene oude aenteekening op deszelfs omslag, nog meer dezer spelen moet ingehouden hebben. ¹ Zeer waerschy- nelyk is ons eenige dat daerin overig was, afkomstig

¹ Zie Fr. J. Mone. *Uebersicht der Niederländischen Volks-Literatur älterer zeitübri- gen* 1838. in 8° bl. 367 - 368.

van de S.-Lucas gilde, en opgesteld na de vereeniging dezer gilde met de rederykers van de *violieren*.²

Het onderwerp geeft geen bewys dat ons spel, als den H. Baron van Ertborn geloofde, in het beginsel der geestelyke omwentelingen der xvj^e eeuw zou opgesteld zyn geweest, daer men reeds in de gedichten van Van Maerlant, Reinaert de Vos, en andere vroegere schriften menigvuldige uitvallen tegen de geestelyke personen ontmoet. « De satirische dichtstukken, zegt Mone (Übersicht, bl. 14), van Reinaert de Vos af tot het minste schertsliedeken, waren in de middeleeuwen, wanneer nog alles één geloof had, wel is waer arglistig, doch vreedzaam; de geloofsleer wierd daerdoor niet aangegrepen. » Men kan dus uyt het voorwerp niet anders afleiden dan dat er in onze rederykkamers een zeer vrye geest bestond, waeraen alleen ter gelegenheid van de reformatie een teugel werd gesteld door het censueredikt van Karel V. van 1550.

De naam van *chuyte* die men gemeenlyk aen deze stukjes gaf, is niets anders dan wat men heden eene *klucht* zou noemen. *Plaeyerwater* beteekent zoo veel als *speelwater*, of water dat men uit lauter spel, voor de klucht, zulken naam geeft. De wortel is *plaren* freq. *pladeren*, d. i. *ludere*, *jocari*, *nugari*,

² J. C. E. Baron Van Ertborn, Geschiedkundige aenteekeningen aengaende de Ste-Lucas Gilde en de Rederyk-kamers .. te Antwerpen. Antwerpen 1822. in-8. bl. 9, en volgende.

verwand met het engelsch *to play*, en ook met *plegen*.³

Zie hier nu den korten inhoud van ons tafelspel. De personagien zyn vier : namelyk *Werenbracht*, een herbergier, zyn *wyf*, een *man met eenen hoenderkorf*, en een *pape*. *Werenbrachts* wyf gelaet zich ziek te zyn, en zegt dat zy niet dan by het plaeyerwater baet te verwachten heeft; dat men in Oostland moethalen : *Werenbracht* begeeft zich spoedig op de baen, maer ontmoet eenen man met eenen hoenderkorf geladen, die by hem pleegt te herbergen, en dus eenigzins weet wat er in huis omgaet : deze vraegt hem de reden van zyn vroegtydig uitgaen; *Werenbracht* vertelt zynere vrouwe ziekte, en van het water dat hy in Oostland loopt halen om haer te genezen. Die wachten kan, krygt somtyds wel wathy verlangt, zegt hem de man, verhaelt hem dat zyn wyf met eenen kapellaen heeft afgesproken, en dat het plaeyerwater niets anders dan een middel is, door haer bedacht, om haren man van huis te verwyderen; met een woord hy haelt *Werenbracht* over om in zynen hoenderkorf te gaen zitten, om hem alzo in huis te brengen, en hem ooggetuigen te maken van al wat hy hem komt te zeggen. *Werenbracht* nu in zyn huis zynde, ziet, in den hoenderkorf gedoken, al wat er omgaet; en

³ Zie Ten Kate. Afsceiding. II. bl. 312.

hoort de liedekens die onder het drinken, op zyne kap beurtelings door de beide geliefden worden gezongen. Eindelyk springt hy uit den korf te voorschyn, begiet zyn wyf, en den pape deftig met stokslagen, dat hy hier plaeyerwater noemt; en dryft ze beide der deure uit. Men oordeele op het lezen van den eenvoudigen en gemakkelyken samenhang, van styl, en spreekwoorden, en men zal wellicht bekennen dat het stukje verre de dry bovengemelde overtreft in het komische, en dat het iets recht Plautisch oplevert.

Uit de spelling is het moeielyk te cordeelen in welk gewest van ons land de klucht geschreven zy, eenige byzonderheden zyn omtrent dezelve echter op te merken; *in* staet steeds voor *en* voegw, en omgekeerd op eenige plaetsen *en* voor *in*; *my* en *myt*, voor *men* en *men het*; *dylte* voor *datte (dat)*; omklanken of vokaelverwisselingen en samentrekkingen zyn er gemeen met de spelling van den tyd; voor dezelve kan men het Glossarium, op het einde geplaetst, nazien.

Het HS. was, zoo het scheen van eene latere hand, mogelyk ook wel van den schryver zelve, op vele plaetsen veranderd, of veel eer de verbeterde klad des schryvers te zyn; de eerste stellen hebben wy zoo veel mogelyk in de aenteekeningen trachten de behouden; zy zyn met de letters P. M. geteekend, de verbeteringen hebben wy in den text gevolgd.

EEN CLUYTE

VAN PLAYERWATER.

EEN MAN EN HEET WERRENBRACHT.

Och bedruecht man van hertten , zere tongemake,
Wat salic nv allene op dese alleyndege werelt maken !
Tsal nv gesceyden worden , alleynlich man !
Dliefte paer volcs , dat noyt binnen der weirelt quam.
5 De vrucht van ons beyen es nv ten eynde.
Jc mach wel ropen met allen , ic ben de gesceynde,
Verliesic my wyf. Sy heet sicc gewest allen den dach.
Lieuë dochter, hoe vaerdy ?

DWYF.

Zere qualic, lieuë her Werenbracht ,
10 Eest met my gestelt , soc ghy siet , wachermen !

WERRENBRACHT.

Laet staen v derlic kermen,
En wilt my v verdriet voer ogen leggen.

DWYF.

Och! my gebrech en maghic v niet al seggen ,
Lieuë Werenbracht ; ten sou my niet betamen.

WERRENBRACHT.

15 Soudy v voer my scamen,
V gebrec te seggen : nv horic wonder dan.

6. Ik ben de geschonde. — 7. P. M. Soo eest al quay vracht. — 13. P. M. V al niet seggen.

DWYF.

Och! jaic, lieve man,
Je en mach v myn verdriet niet beseffen.

WERRENBRACHT.

Ja, waer by?

DWYF.

20 Ghy cont my qualic verleggen oft verheffen,
Tes v te moeylic nacht nae naecht.

WERRENBRACHT.

Ten es seker, lief.

DWYF.

Ic behoeft te vele. Tes buyten uwer macht.
Sy es v te pynlic, myn moeyte ; hoort myn vermaen ;
25 Want ic behoefte te vele.
Ic ben so siech!

WERRENBRACHT.

Och lieue wyf, ic sal v by staen,
Tot in deynde van ouwer noot.

DWYF.

Lieue Werenbracht, hout my thoot
30 Met beyen handen, in douwet met dallen styft.

WERRENBRACHT.

Hoe? Alsus?

18. *Beseffen* staet hier voor *doen begrypen, te kennen geven*. — 20. P. M. *Verleggen, vercruyen*. — 22. *Ten is zeker*, geenszins, het is niet zoo. — 23. P. M. *Allen den dacht*. — 24. P. M. *Wilt wel verstaen*. — *Heeft te veel aen*. — 25. P. M. *Ben wat moeilych*. — 29. *Thoot*, het hoofd.

DWYF.

Ja, maer ghy syt my te zere opt dlyf.
Ghy maecht my te heet, beyt, laet my vercolen.
Och hoe wel souwic mynen mont willen spolen
35 Met coelen water. Hoort myn bediet.

WERRENBRACHT.

Beyt, lief, ic saels u halen.

DWYF.

Ey lieue Werenbracht, ten es van dat water niet,
Dat ic meyne; en ic hebts so groten loost.

WERRENBRACHT.

Ja, wat water eest dan?

DWYF.

40 Player water, lieue man :
Dies moet ic hebben, oft tis al verbost.

WERRENBRACHT.

Hebdy nae player water so groten doorst?
En waer haelt my datte gebracht by gedoghe?

DWYF.

Waer myt haelt?

WERRENBRACHT.

45 Maer ja...

35. P. M. Als nu ten tye. — 36. *Ic saels*, ik zal het. — 37. P. M. Ten es niet van dien.
38. P. M. Moets hebben wat cost. — 41. P. M. Dies moet ac hebben wat cost. *Verbost*,
verbossen, *infeliciter agers*. KIL. — 42. *Doorst* P. M. Lost. — 43. P. M. Gedooghe.

DWYF.

Tonvreen, in oest lant, in het vloeyt hoghe,
Vten berghe van ontwyst by tal van droffheyen.

WERRENBRACHT.

Ny, ic wil gaen der waert, sonder beyen :
Hout v vromelic, ic sal my gaen spaeyen.

DWYF.

50 Lieue Werenbracht, en wilt u niet vermoeyen ;
Nempt thyts genoch, den wech es ongereet :
Demeneghe gerachter haestelic al eest hem leef.
Lieue vrient, dus moetict seggen.

WERRENBRACHT.

Waeye! ic sal ouer zere gaen.

DWYF.

55 Maer woerpty v oec dan tsegen bedde,
Met vermoeyheyden; soe est al verdriet.
Dus gaet suerlyck, ghy en verleet niet.
Jc sorghe also zere voer u, als ghy doet voer my.
In druct tallen herbergen.

WERRENBRACHT.

60 Och wat getrouwer wyf syde ghy.
Sy scheet van my zere noey, dat sieic wel.
Al es heur verlangen noch so groten gequel

46. P. M. Hooghe. — 54. Ouer zere gaen — rasch loopen. — 55. *T'segen bedde*, op het zicke bed. — P. M. Bedde ny. — 57. *Suerlyck*, *suyckerlick* gaen, lente, sensim, lento gradu incedere; KIL. *verleet*, verletten, *differe*, *proscratinare*. — 60. P. M. Wyve sy.

Na water, sy steelt heur te vreden dats claer.
Orlof, lief.....

DWYF.

65 Ja, wildy myn hertte dan maken swaer.
Lieve Werenbracht, wilt v toch sussen!

WERRENBRACHT.

Och myn troest, ic moet v eens cussen.
Ter aontueren sieic u nemmermer met ogen ane.

DWYF.

Lieve Werenbracht! beghint toch te gane;
70 Tverlangen, tsal myn natuere doen berueren.
Gaet toch!...

WERRENBRACHT.

Nv, nv, ic ga my duerstecken. Wilt niet trueren,
In hangen stoppe en flesschen aen mynen hals;
En brengen ons water wt oestlant van als.
75 Jc sal v wten dale van droefheyt besocuen.

DWYF.

Och ja, ic souts alte gherne prouen.
Maer ten duuecht v niet dan wyse vasen.

63. P. M. Vanden water. — Te gemak — te vreden tis waer. — 65. P. M. Nv swaer maken.
— 66. U... *sussen*, sedare, tranquillare. — 70. P. M. Natuere, herte. — 72. *Duerstecken*, zich op de haen begeven. — 72. P. M. Nv, nv, ic sal my gaen steken duere. —
75. *Besoeven*, bezorgen, KIL. zie v. 47. — 77. *Wyse vasen*, vasen. *Phantasia, delirium*,
wyze vasen is wel het tegenovergestelde van *visevase*, of *vis-e-vase*. Phantasma, en
moet door *wyzen raed* verklaerd worden. Zie KIL. s. vv. *vasen* en *vis*, *Duuecht* of
doogt — *utile est*. Maer gy behoeft niet dan wyzen raed.

WERRENBRACHT.

Nv, ic sal gaen lopen dat ic mach rasen ;
Orlof, ic steke my duere sonder beyen.

DWYF (*alleen*).

- ⁸⁰ So doet dat v verdriet moet verleyen ;
En nemmermer en thuyt comen,
Want ic heb tauont en dachuaert van enen pape
Die my tsummels es alte goeder tieren ;
Sy en willen niet langhe vryen dats de maniere ;
⁸⁵ Dus willic haestelic op gaen staen ,
Want ic en ben niet ghender siechten beuaen ,
Die my tot dien spele mach hinderen , God wet !
Hoe my dese mans verseynt gereet.
Tes oec nieuwe hoe sommige vrouwen blyven in haer ere.
⁹⁰ Nv, nv, niet mere : ic wil gaen tot myn here ;
In seggen hem dat hy noch tauont,
Tonsent come, alst wordt auont

(*Verandering van het tooneel.*)

EEN MAN MET ENEN HONDER CORUE.

- Hoe ic oec altoes niet comescapen ben belayen ;
En tsonne tsmorgens tylic, in tsauns, spaye ;
⁹⁵ In altoes so benic int lopen tachter ;

79. P. M. Ic steke my deure, zie v. 72. De volgende woorden van het wyf duiden ge-
noegzaam aen dat Werenbracht hier uitgaet. — 80. Doet zoo, gaet henen, dat gy
verblind blyvet, dat gy bedrogen wordet op het verdriet dat men u aendoet. —
81. P. M. En nemmermer en moetty wer thuyt geraken. — 83. *T'sommels*, samentrek-
king van *te somwylen*. — 84. P. M. Dat syn hen manieren. — 85. P. M. Haestelic derwerts
gaen. — 90. P. M. Nv, nv, ic wil gaen tot mynen here. — 93 P. M. Hoe ic my altoes niet
comescapen laye. — 95. P. M. In altoes so loopic lanx den acker.

Int treysen moetic altoes syn ewen wacker.
Je heb te dragen myn volle vracht.

WERRENBRACHT.

Goeden moerghen.

MAN.

Goeden dach, her Werenbracht.
100 Wannen comdy sus tylic gestreken ?

WERRENBRACHT.

Je loep, siet, dat my den nuese mach leeken ;
En wet my van vresen hoe ghermen.

MAN.

Ja my scout v yet ?

WERRENBRACHT.

Jaet, wachermen ;
105 Je stae beraest, verstaet mynen snater.

MAN.

Werenbracht, waer wildy syn ?

WERRENBRACHT.

In oestlant, om player water ;
Dat moetic hebben, wats ghesciet.

97. Vracht, P. M., macht. — 100. *Wannen*, van waer, eigenlyk bywoord van tyd — *sus tylick*, zoo vroeg. — 102. *Ghermen*, zoo als behermen en ghermen, *moveren*, KIL. — 104. *Ja my*, ja maer, immò verro. — *Scout u yet ? Scheelt u iets* — 105. *Jaet*, ja het, suppl. *seheelt my iets*, het voor er. — 105. *Beraest*, furore percitus, furiatus, furiosus, KIL. — *Snater*, garrulitas, loquacitas inepta. — P. M. Ic stae so beraest, verstaet mynen snater. — 108. *Wats gesciet*, wat er geschiede, het zy wat het wil. — P. M. Dat moetic hebben, al souic sweeten gelyck eenen dassen.

MAN.

Waer toe, Werenbracht?

WERRENBRACHT.

110 Lieue vrient, my wyf es alte siecht ;
Jc duchte sy saelt willen besteruen ,
Est dat sys langhe moet deruen.
Sy heues te grooten loest.

MAN.

Het v wyf nae plaeyer water doerst ;
115 So en hoerdic myn dage noyt merder wonder.

WERRENBRACHT.

En haeldics huer niet, sy storue , al waer haerder honder ;
Dat merckic wel aen haren lost : tsy u verclert.

MAN.

De meneghe crycht tsommels wel dat hy beghert ,
Die beyen mach ; nemet int tgoye.

WERRENBRACHT.

120 Och huer es alte we, te moeye ;
Tsou v verwonderen huer smerttelic gequel.

110. P. M. Es alte qualyck te passe. — 111. Zy zal het besterven, zy zal er van sterven.
— 113. P. M. Lost, begheerte. — 114. *Het*, samentrekking van *heeft*, bestaet heden nog in den antwerpschen tongval. — P. M. Nae player water, dats een vrempt geveerte. —
115. P. M. Dats een sake die my seer verwondert. — 116. *En haldics huer niet*, haelde ik het haer niet — *al waer haerder honder?* — 118 *Tsommels*, zie v. 83. — 118-119. Spreekwoord: Die wachten kan, verkrygt somtyds wel wat hy begeert. — *Nemet int tgoye*, neemt het ten goede, neemt het niet kwalyk. — *Hadt gy kunnen vertoeven hadt wel plaeyer water gevonden.*

MAN.

Werenbracht, ic versta huer meyninghe wel.
Sy het v verseynt in wil v tampteren.

WERRENBRACHT.

Waer om souse my verseynden ?

MAN.

125 Dat sy wil houen..... in brasseren ;
In v tonvreden maken bynen uwen huysel.

WERRENBRACHT.

Nv horic wonder van dien abuysel.
Sout te mynent syn tal van droefheiden !
Daer moetty my meer af seggen, eer wy sceyen.
130 Je ben in ontuylste, racht tonghemake.

MAN.

Dat salic gherne doen ; verstaet de sake :
Maer ghy moetet secretelic bedecken.

WERRENBRACHT.

Ja, willet my dan vertrecken :
In bedien myns wyfs siechte tusschen ons beyen.

123. P. M. Sy heft v verseynt en moet v tampteren. — *Sy het* — zy heeft, zie v. 114. — 124. *Souse*, zou zy. — 128. P. M. Het tal van droefheiden. — *Tal* — het dal. Zou het te mynent zyn, het dal van droefheden — 130. P. M. Want ic ben nv racht tonghemake. — *in ontuylste*, onwylsheid, *dementia*.

MAN.

135 Gherne. V wyf plecht den blyndeman te leyen,
In tfoereest van Venis palen.

WERRENBACHT.

Den blyndeman!

MAN.

Ja, Werenbracht.

WERRENBACHT.

By Wyds doot! dat sal sy betalen.

140 Segt my wat guyte dat sy heet onder staen.

MAN.

Wat guyte?

WERRENBACHT.

Ja.....

MAN.

En pape oft een capellen laen.

WERRENBACHT.

Wat necker, sou sy daer af den offer ontfaen!

145 Daer af slut myn hertte al waert een clater.

MAN.

In hier omme seynsse v om player water.

Woudyt bevroyen, ghy vynes touwent met hopen.

139. *By wyds doot!* zie de aenteekening op v. 379 — 143. *Capellen laen*, voor kapellaen, eene dergelyke verdubbeling vindt men in *alleleens* voor *aleens*, in de Clute door den H. J. F. Willems uitgegeven in het Belgisch Museum. 2. D. bl. 108. — 144. *Necker*. *Daemon aquaticus*. *Neptunus*, *ennozigaeus*. KIL. — 145. *Clater*. *Ratel*. *Crotalum*, *crepitaculum*, *sistrum*. KIL. — 146. *Seynsse* — zendt zy — 147. *Vynes*. — gy vindt het.

WERRENBACHT.

Jc hore wel, ic en derf in oest lant niet lopen,
Om player water, tfloeyt tonsent toeten dike.
150 Ey oft ic heymelic thuyt ware.

MAN.

Leeft myns raets, wy selent wel maken.
Ic salter v in brengen, geseet goet ront,
Alte abelic, syt toch ombesoercht.

WERRENBACHT.

Ja, hoe?...

MAN.

155 Ghy selt hier achter gaen sitten, in mynen corft;
En ic sal v thuyt waert dragen, voer enen verhauden cappoen.

WERRENBACHT.

Her, set neer uwen corf, dat willic doen.
Och mocht ic de losen pape
Binnen mynen huysc betrape,
160 Jc sou hem beyen player water geuen te dege.
Maer hoe comdy in huys?

MAN.

Syt te vreden, ic sal bidden so ic pleghe,
Touwent, om herberghe. Syt onveruert;

148. *Ic en derf*, ik heb niet nodig, ik moet niet.— 149. *Toeten dike*, tot den dyke in overvloed.— 151. P. M. Leeft myns raets, syt niet tongemake.— 153. *Alte abelic*, artistiese, ingeniose. — 154. P. M. Ja, en hoe? — 155. P. M. Ghy selt hier in mynen corf cruypen terstont. — 158 P. M. En machic dese pape vinde ju myn huys, Ic salle so wt rechten, twort een abuys. — 160. *hem beyen*, hun beide, myn wyf en den pape.

In ic sal v dragen aen uwen heert
165 Met mynen coerffe. Soe moechdy sien allet bedryf.

WERRËNBRACHT.

Her, her! set my op v lyf.
Jc sal uwen arbeyt wel betalen.
Ic ben rachts tonvreen.

MAN.

Daer moet my player water halen.
170 Nv nempt toch in v hertte verstant,
Dat ghy niet en doerft gaen in oest lant.
My vynes hier genoech te cleynen bederue.

WERRENBRACHT.

Jc wet wel, ic sout alte wel deruen.
Maer tes u moeylic dat ic sus te hangen aen v lyf.

MAN.

175 De meneghe souwer de doet voer steruen,
Dien ha ghetrouw al selcken wyf.

WERRENBRACHT.

Jc wet wel, ic sout waltewel deruen.

MAN.

Player water te halen, tes een arm bedryf.

168. *Rachts tonvreen*, welhaest ongeduldig. — 169. *Daer moet my*, daer moet men. — 171. *Doerft*, zie v. 148. — 172. Men vindt het hier genoeg voor het wynige dat men noodig heeft. *Te cleynen bederue*-voor de kleine nuttigheid. MELIS ST. 1. 22. — P. M. Want ghy seles hier genoech verweruen. — 174. *sus*, P. M.-dus. — 177. *waltewel*, wel te wel, of veel te wel.

WERRENBRACHT.

Jc wet wel, ic souts alte wel deruen.
180 Maer tes v alte moeylic dat ic sus te hange aen v lyf.

MAN.

Nv sit al stille en macht geswych,
Jc sal v vast wocken in scoecken.
Wy selen desen pape alte wel bestoppen ;
Jn v wyf, dat sy hueren loest mach verslaen
185 Met player water. Nv laet ons vast gaen.

(Verandering van tooneel).

DWYF.

Nv benic properlic racht te ghereke ;
Hier om hebic siec gelegen alle de weke,
En raet gesocht, hoeic mynen man sou verseynden :
Hy es nv ewech, nemmermeer en moet hy weynden,
190 Dat biddic hem die ons hee morgen gaf den dach.
Ic wil gaen tot myn here, oft hy thuys syn mach :
Dat duncht my dbeste, dus lopic voer syn duere.
Ov, sech, ov...

EEN PAPE.

Wye es daer voere ?...

180. dus, P. M. *Sus*.—181. *Macht geswych*, maekt gezwyg, voor *zwygt*. Myns dichtens ware een gestille. *Reinaerd de vos*, v. 26. —183, P. M. Wy selen desen pape een peper berochen. — 186. *Te ghereke-Ghereck*, ornatus, apparatus. KIL. Nu ben ik recht in myn schik. — 189. *weynden*, wenden, te zug keeren. KIL.—190. *Hee morgen*, heden morgen. —191. P. M. En sien oft hy thuys, enz.—192. P. M. Clopic voer syn duere.

DWYF.

195 Jc here, in come v herttelic groeten.

PAPE.

Keren! wille comen, lieue zoete.
Syt neer, ic moet v eens vrydeliken aen u mondeken.

DWYF.

Dats wel myn willeken, op dit stondeken;
Maer en verroecht niet my verchs wympelken;
200 Slaet toch gaye my proper tympelken;
Maer doet anders dat v hertte beghert.

PAPE.

Ja, waer gaey wandelen?

DWYF.

Jc come touwert,
Om dat ghy tonsent sout comen, sy u bekynt.

PAPE.

205 Waer es v man dan?

DWYF.

Dien heb ic alte abelic verseynt;
Jn hebben doen lopen gelic enen eater.

195. P. M. In ic bie v een herttelike groete. — 196. *Keren*. Zie ik aen als *kare*. *Kaerken*, *cara amica*, by KIL. — 197. P. M. Eens cussen aen v. — *Syt neer*, zit neer. — 198. P. M. Dats wel mynen wille. — 199. Maer verkroekt niet myn versch wimpelken; fransch, *pendant*. — 200. *Tympelken*, timp, timpe. *Umbraculum*, *calyptrae muliebris: frontale pallae*, KIL. — 202. *waer gaey*, waer gaet gy. — 204. *Sy v bekynt* P. M. want ic meynt. — 207. *Abelic*, zie v. 153.

PAPÉ.

Waer hene, soete ?

DWYF.

In oest lant, om player water,
210 Hebbicken verseynt, tsynen groten leyen.

PAPÉ.

Ja, waer zal hy dat water vynden ?

DWYF.

Aenden berch van ontuyste, by tal van droefheyen,
Sal hyt halen, alle syn leef daghe lauc.

PAPÉ.

In waer omme haelt hy dyte.

DWYF.

215 Jc lach te bedde, in ic sey ic was met dallen cranc
En clachde hem myn grote alleynde.

PAPÉ.

In heb dien so verseynt!

DWYF.

Jaic, gelyc enen jongen kynde:
Hy en sal in drie dagen connen gekeren.

PAPÉ.

220 Willic dan tauont comen ?

210. P. M. Hebbicken verseynt, al sonder beyen.—214. *Dyte*, dat.—216. P. M. Al-
linde.—219. P. M. Hy en sal niet connen gekeren in vj. dagen.

DWYF.

Och jaghy, lieue heren!
Jcheb wus te doene, ghy plecht my mer te gerieuen.

PAPÉ.

Seker soete, tot uwen belieuen,
Salic dan comen, sonder enich verbeyen ;
225 Maer bereyt ons wel te brassen.

DWYF.

Je sal ons vrylic wel bereyen
Lacker vlaykens, gecruyt met canele in syne,
En doen ons hallen van den besten wyne,
Tot uwer liefden, racht oft ghy quaemt van buyten.

PAPÉ.

230 Ja, ia, in laet ons met uwen man nv guyten ;
Wy willen brassen, houen, in vrolic singen ,
Tot dat v man player water sal bringen ;
Also langhe salic v vry by blyuen.

DWYF.

Dat ghy ommers compt?

PAPÉ.

235 Jaic, in trouwen.

(Het wyf gaet uit.)

DWYF.

Nu salic mynen man ee screue ontscryuen ,

221. P. M. Och jaghy here, wy willent wagen. — 222. *Wus*, uws. — 223. P. M. Belieueene. — 224. P. M. Verbeyene — cessen. — 226. P. M. bereyen ja laboreren. — 236. *Eene schreef aenschryven*, proverbialiter : *te leur stellen*.

Want de sake es racht wel verwaert,
Jc wil de taffel gaen decken nae den aert ,
Van spysen , van drancke , kyselic in fyne
240 En halen ons vanden besten wyne.
Jc moet hem doch doen goet geryef.

PAPE (*inkomende*).

God seynt hier al.

DWYF.

Keren, wille comen, suete lief :
Compt sitten, v cussen es gescuuf.

PAPE.

245 Soete, siet dat ghy de duere sluut,
Dat ons niemant ouer den hals en come bekyken.

DWYF.

Syt vry sonder sorghe, hen allen te spyte,
Diet leet es. Her, schencht ons van den coelen wyne,
Wy willen emmer ons beyen pynen vrolic te syne.
250 Jc moet v eens bringen : hout daer, siet.

PAPE.

Dat wachtic, en ic en heb een haer niet,
Dats v weygeren sal desen nacht.

237. *Verwaert* — Verwaren en bewaren, *bezorgen*, *oppassen*. Huydec. op M. S. iv. 1263. — 239. *Kyselic*. — P. M. *Loffelic*, *kyselic* van *kies*, *curiosus*, waervan *kiesachtig*, *curiosus* in edendo, by KIL. 239. — 240. P. M. En spysen en dranck om vrolic tsyne; Lief by lieus dat en es gheen pyne. — 243. *keren*, zie v. 196. — 244. P. M. Es oppescuuf seer net. — 245. P. M. Soete siet dat ghy op tsluyten vander dueren wel let. — 247. P. M. En wilt niet pryken, hen allen te spyte — *Pryken*, holl. i. e. *Pronken*. KIL. *vultum componere*. Zoo veel als of zy zeide: *Laet u vry uit, weest niet omzichtig*. — 249. *Pynen vrolic te syne* — ons best doen om vrolyk te zyn.

DWYF.

Jc sette v vry in myn, daer siet,
Jc brincht v, en spaert my niet, en proeft v cracht.

PAPE.

255 Dat wachtic, en ic en hebs een haer niet.

DWYF.

Jc brincht v, en doet vry v macht.

PAPE.

Dat wachtic, ic en heb een haer niet,
Dats v weygeren sal desen nacht.

DWYF.

Dits ghenuechte, al sou myn man syn versmacht.
260 Laetten nv lopen, dat hy mach breken syn beene.

(Verandering van tooneel. Zie v. 185.)

MAN.

Ja, sitty wel.....

WERRENBRACHT.

Wat, iaic, ic sitte allene,
Al waric een roettaert in een ghyoelken.

MAN.

Hoe v wyf v verseynt heet!

263. *Al waric een roettaert in een ghyoelken.*—Ik zit alleen als en roetaerd in een vogelkooiken. Ik zit hier vernepen dat ik my niet roeren kan. — *Ghyoelken*, by KIL. *Ghivoole* — *domuncula avium* — zie Ducange op het woord *Geola*, oud fransk, *Goyole*, heden *géole*.

WERRENBRACHT.

265 Sy hout met my huer foelken;
In verseynt my, al sou sy huer nach been verstuycken.
Ey oft ic by haer ware!

MAN.

Blyft vast sitten duychten,
Jc salder v dragen aen uwen heert wel ter cuere.

WERRENBRACHT.

270 Hoe salicse begayen!

MAN.

Swyt al stille, wy syn aen de duere;
En maecht geen geruchte, cleyne noch groet;
Jc sal cloppen. Ou, sec, ou....

DWYF.

Daer es een voere, by der doot!
275 Wie maecht syn dien hier compt so verghe.
Wie esser voere?

MAN.

Jc, lieue vrouwe; in hae gherne herberghe,
Om Gods wille, in mynen penninc me.

DWYF.

Tes hier al vol vochs.

265. *Foelken*—foolen, *vetus fland.* Illudere, KIL.— 266. *Nach been*—nekbeen.—
268. *Duychten*—duycken, *caput demittere*. KIL.—Houdt u gedoken.— 270. *Begayen*—begaden, *decorare*. KIL. Spottend, thans in dezen zin nog in gebruik.—
273. *Ou, sec, ou*,—zoo veel als: *open, zeg ik, open*. V. 312, is *zeg ik*, samenge-
trokken in *segc*.— 275. P. M. Die ons nu compt vergen. *Vergen*, *petere*, *quaerere*.
— 277. P. M. Ic lieue vrouwe, ic sou hier geerne herberghen.

MAN.

280 Och lasen, eest!

DWYF.

Jaet, gact voerder in stee,
Daer vindy herbergen genoech met hopen.

MAN.

Och vrouwe, ic en wet nv waer lopen;
Tes auont, en ic plege hier te leggen.

DWYF.

285 Wat stan, ic moet v op desen tyt ontseggen;
Ic en ben myn selfs niet; nemet int tgoeye.

MAN.

Herbercht ons toch.

DWYF.

Jc seggu dat ic niet en doeye,
En geloefdy my niet, waer me lycdy my en quelt.

PAPE.

290 Keren! soete, ghy selt
Den man herbergen, tes beter, in hier gebleven.

DWYF.

Ja, hoe soe?

280. *Eest* — is het, *supple* al vol. — 282. *Hopen*, P. M. hoopen. — 283. *Lopen*, P. M. loopen. — 284. P. M. Tes auont, en ghy plecht my hier wel te leggen. — 285. *Watstan* — voor: *wat is 't dan?* uitdrukking van ongeduld. — 286. *Tgoeye*, P. M. goe. — 288. *Doeye*, P. M. doe. — 291. *In hier gebleven*, P. M. Ic moet u te kennen geven.

PAPE.

Hy sont ter auontueren alden lieden te kinnen geuen ;
En seggen int tgemeyne en int clare :
295 Oppen baerlic dattic hier ware.
Dus duncht hy my best hier behouwen ;
So en weter niement af.

DWYF.

Ghy segt waer, by mynder trouwen !
Om dat hy v hier noch meer heet sien vernachten.

PAPE.

300 Roeptem inne.

DWYF.

Compt naer, al soudy versmachten ;
Jc sal v verleenen dac in stroe.

MAN.

Gherne, lieue werdinne.

PAPE.

Tes, segc, dbeste also :
305 Laectem gaen sitten daer besyen.

DWYF.

Gaet daer duere.

MAN.

Dits met orloue, dat ic dus moet lyen,
Aen v taflele alsus ruym.

302. *Verleenen dac in stroe*, — dak en stroo geven. *Herbergen zoo goed als ik kan*.
— 307. *Dus*, P. M. sus. — *Lyen, lyden*, te vrede zyn. — Is dit geoorloofd dat ik
my zoo moet te vrede houden by cene zoo ruim opgedichte tafel?

PAPPE.

Vrient, wats in den corf?

MAN.

310 Here, kiekene in enen groten cappuyn,
Esser in gesprongen, dese morgen.

DWYF.

Gaet, segc, sitten in uwen vre, en wilt niet sorgen ;
Je moet desen priester doen goey siere.
Segt, wildy yet hebben ?

MAN.

315 Je wou ic hae een pyntken van uwen biere ;
Daer me sou ic der vruchden lieken singen.

DWYF.

Hout, daer eest een pynte.

MAN.

Eest, lieue werdinne , soo saliet in myn buycsken dringen.
Gelofsy God, ny benic te vreden alte male.
320 In beyt, ic hat noch kasen broet in myn male.
Daer sal dit bierken alte wel op smaken.

DWYF.

Ny, laet ons gaen sitten houen in craken ,
En met genuechten eten in drincken.

311.-312. P. M. Esser in gesprongen, met ghedoghe, te deser ste. — Gaet, segc, sitten in uwen vre. — *Dese morgen*, P. M. heden m. — 320. *In beyt* — en wacht. Uitroeping, wanneer ons iets in het geheugen valt. — *Kasen broet* — kaes en brood. — 322. *Houen in craken* — hoven en kraken. By KIL. *hoven, hoveran, hofhouden*, Epulari, agitare convivium, splendide et laute vivere aulico more, Zie v. 125. — *Craken* — zwetzen.

PAPE.

Ja in van desen coelen wyne seyncken.

325 Je moets v emmers een bringen wter scalen.

DWYF.

Die wachtic seker alte male,

Her gefse my, sy en sal my niet ontspringen.

PAPE.

Wat, ov, en seley wy niet eens een lieken singen ?

330 Wy sichten racht al hadden wy den moet verloren.

Wat, liefken, sincht ons eens.

DWYF.

Nee, in trouwen, heren, sincht ghy voeren ;

Dan salic oec singen, in heb so soten liet gedacht.

PAPE.

Nv, dits ter liefden van v.

Dit sincht hy.

Her Werenbracht, Her Werenbracht,

335 Ghy syt wel uwer vrouwen truacht,

Den wach es swaer, den buere es claer ;

Ghy en compt in VII dagen daer :

Dat est dat ic wane.

DWYF.

Ey loerderken, ghy moetter tauont ane ;

340 Je bringe u een dronckens, sonder verdingen.

325. *Uter scalen*, P. M. wt deser scalen. — 335. *Truacht* — mogelyk moet men *knacht* (voor knecht) lezen. — *Truacht*, kan ook wel voor *truquant* staen, KIL. *vagabundus, scurra*. 336—*Wach* —weg. *Den buere es claer*—wy hebben het huis vry. *Buer*, sax. sicamb. *casa, tugurium*. KIL. —340. *Sonder verdingen* — uitgezonderd, behalve (op) voorwaerde. *Dat gy my ookeen dronksken brengt*.

PAPÉ.

Dat wachtic ; maer ghy moet oec eens singen.
Vruecht es in myn hertte gesoncken.

DWYF.

Jc singhe , haddic v dese scale gesconcken.

PAPÉ.

Nv liefken doe belof.

DWYF.

345 Swycht, ghy selter vrylic horen of.

Dit sincht sy.

Hier syttic by mynder hertten vruecht ;
Verblyt, ghy scone jonghe juecht,
Frychs in wael gedaene,
Ghy selt noch tauont moeten slanen :
350 Dat est dat ic wane.

MAN.

Een walpuyt biers en heet niet vele anc,
Als meynchs met doerste es beringhelt.

PAPÉ.

Ov, vrient met ten corue, hoe est met u gestelt ?
Ghy en maecht ons geen genuechte : syt vrolic.

343. *Haddic v* — na dat ik u deze schael zal geschonken hebben. — 349 *Moeten slanen*, P. M. in myn armken slapen gaen. — 348-350. P. M.

Frisch, geut en reyne,
Ghy selt noch tauont hebben alleyne,
Ghy weet wel wat meyne,
Tis ooch seer cleyne.

351. *Walpuyt*, — walpot, waelpot, *by* KIL., *lovan*, pinte, halven pot. *q. d. Gallicum poculum*. — 352. *Meynchs* — men. *Beringhelt* — gekwollen. *Ringelen* coercere, exercere. KIL. — 354. P. M. *Geen genuechte*, met dallen.

MAN.

355 Dats waer, vrient.

PAPE.

Want ghy syt al teelic.

Keren, ghy sout ons wat genuechten voert brengen.

DWYF.

Ey goeyer, segt hem dat hy wat singen;

Een proper lieken, goet van verstane.

PAPE.

360 Vrient, ghy moet eens singen.

MAN.

Wachermen, so benicker qualic ane.

Je en cans niet, ic bidde om verdrach.

DWYF.

Nene, ghy moet singen.

MAN.

Moet ic singen, en wet niet wat ic best singen mach.

365 Verdraghet my, ic bids v touwen.

PAPE.

Ne, ghy moet singen in dere van allen vrouwen.

Ons werdinne, begerys, sy sal v den wyn seyncken.

356. P. M. Al waerdy vander tierren gevallen. — 357. P. M. *Genuechten* in doen suenken. — 358 P. M. *Singen* een duenken. — 362 *Verdrach*. Verschooning. — *Verdrach begeren*. — Demander delay, ou d'en estre quicte. *Plant*. — 365. P. M. Verdhaghet my by uwer trouwen. *Verdraghet my — touwen*. verschoont my, ik bid u vriendelyk — *touwen* voor *te houwen*. Benevole. Zie KIL. s. v. houd. — 366. *Dere* — de cere. — 367. *Begerys* — Begeert gy het.

MAN.

Souwic wyn drincken!
So salic eens vrolic singen.

DWYF.

370 Wat yaghy.

MAN.

Hoert nauwe, ic sal gaen beghinnen;
Tsal wat nieus syn.

Dit syncht de man metten corue.

Her Werenbracht, her Werenbracht,
Smyt den pape nv op syn vacht;
375 Hy doet v soe groten confuyse.
V wyf maecht met v huer sceren,
Ghy siet wel hoe sy douwe verteren,
En vindy nv niet player water bynnen uwen huysc.

WERRENBRACHT.

By Vids mortelhamer!

369. P. M. *singen* wt minnen.—374 *Vacht*—vlies, huid.—376 *Sceren*—scheeren den sot met iemanden. KIL. Habere aliquem loco morionis.—377 *Douwe*—het uwe.—379. *By Vids mortelhamer*. De Heer J. F. Willems leest *Morkelhamer*. (Zie zyne korte verhandeling over eenige nederlandse vloeken. Nederd. Letteroefeningen pp. 226-227.) En geeft de volgende opheldering over den oorsprong van het vloekwoord: «Volgens *Grimm*, zegt hy, zou men almede by den *steenen hamer* van Thor gezeekerd hebben; en wellicht kan hier vandaen komen hetgene ik in eene klucht van omtrent het jaer 1400 getiteld *Plaayerwater*, afschriftelyk onder my berustende aentrefte. Immers dit laet zich begrypen, mids men aenneme dat hier door *Wodens breekkhamer* zy te verstaen gegeven (*Wodins* verkort zich tot *woids*, en hier nit kan vids ontstaen zyn. *Morkelen* is *quassare*. Zie het Glossarium van Schertzius Oberlin. bl. 188.) of, met andere woorden, de *donderkeil*; want Wodin en Thor (de dondergod) werden wel eens met elkander verwisseld, inzonderheid toen de godenleer van het noorden in vergetenheid geraekte. Bekend is het ook, zoo ik meen, dat de laetst genoemde, in het verzakings formulier van het jaer 743, *Thunaer*, of de donderaer

380 Ey vales pape, hier sal v af comen dat meste saus.
Longher gaten! dit seldy bey beccopen.

PAPE.

Wachermen, waer salic lopen.

WERRENBRACHT.

Wat maechty hier, hier, segc, horen cater!

MAN.

Beghietem met player water;
385 En latet op v wyf oec druppen.

DWYF.

Eey, ey, ey, mynen arm es my in stucken;
Je bidde ghenade, wat salic nv aen gaen.

WERRENBRACHT.

Ey! valsche lougenen, ghy moet uwen loest nv verslaen:
Waerdy hier om siec, dit sal v vergaen te lye.

genoemd werd, en dat wy van hem den *Donderdag* hebben. (gemelde schryver verhandeling over de nederl. taal- en dichtkunde, 1 d. bl. 90 en 103). Wanneer nu in christelyke tyden *Thor* en *Wodin* of *Odin*, duivels geworden waren, verwenschte men iemand met te zeggen « *farthu til Odins*, » d. i. loopt naer Odin! loopt naer Thor! en dus 't zelfde als loopt naer den donder! enz. » Men vergelyke hiermede *Ducange* Gloss. s. v. *Malleus*. Alwaer hetgene deze schryver over den *Malleus Thoronis* zegt het gevoelen van den Heer-Willems schynt te staven. Echter komt het my voor dat men den oorsprong van *Vids* dat dezelfde is als *Wyds* (Vs. 140 zweert Werenbracht by *Wyds* dood) in *S. Vitus* zou moeten zoeken, die by de Saxers in de vroegere middel-eeuwen zeer vormaerd moet zyn geweest, als blykt uit de verscheidene steden die zynen naem voeren, en de veel verschillende wyzen op dewelke men den naem van dezen H. schreef, als *S. Vit*, *Veit*, *Viet*, *Weit*, zelfs *Gui* of *Guy*, *Guido* of *Guidon* schynt er mede verbonden te zyn. Ook ziet men in de Acta SS. Junii t. II, pp. 1017 en volgende, dat dezen ook lang met den noordschen *Thor* en *Wodin* verwisseld werd. Over *S. Vitus* zie men verder *Io. Iperii Chron. S. Bertini apud Martene et Durand. Thes. nov. anecd. T. III, p. 11, Verburg, Histor. vol. xj. p. 293.*

PAPE IN DWYF.

390 Ey! ey! wachermen.

MAN.

Ghiet vry, Werenbracht, tes al in de meye.
Twaer scaey datter yet besyen ghinge.

WERRENBRACHT.

Je sal ghieten van bouen neer.

MAN.

Och ja, Werenbracht, enen geringhe.
395 Twaer scaeye, soudy nv stile staen.

WERRENBRACHT.

Longeren, dermen, ic sal v beyen doet slaen.
Ghy valschs pape, dat ghy my noyt deet de confuysse.

PAPE EN DWYF.

Ey, moert, moert, moert.

MAN.

Schy gaeten, loept bey uten huysse,
400 Eer ghy u lif verliest; ghy siet wel hoet hier steet.

PAPE.

Och lieue vrient, gaet int bescheet,
Om Gods wille, de slagen maken my so mat.

391 *Tes al in de meye*. Schynt te zinspelen op de slotverzen van het dansliedje : *Daer ging een patertje langs de kant euz.* by Lejeune, volkzangen. 1828. Bl. 113. 114. uitgegeven. Alsmede door H. Hoffmann v. Fallersleben. *Horæ Belgicæ* p. 11. bl. 178. sqq. en dat Ihaus nog te Antwerpen door de kinderen gezongen wordt. — 394 *Enen geringhe* — schynt moeten opgelost te worden : *en in geringe*, en in haest, spoedig. — 397 P. M. *Deet* des. conf. — 400 *Lif* — lyf, leven.

MAN.

Gheringhe, loept hier duer dit gat,
Alle beye, oft en can v niet geholpen.

WERRENBRACHT.

405 Beyt, en hout my niet, laet my hueren commer stelpen,
Met player water daer sy my om heet gesonden.

MAN.

Sy toch te vreden, ghy hebbes genoch vonden ;
Ghy en doerster niet om lopen in oest lant.

WERRENBRACHT.

Tes waer ic hebts duchtich, my leuen lanc
410 Scompte, verdriet, verwit in grote onneren.
Wy willen alle eerbaer vroukens eren,
Die gherne zyn by heuren eyghen man.
Nu gaet Marien alle beuolen dan,
En haren sone, Jhesum van Naserenen,
415 Dat hy v allen peys in vre wil verleenen ;
En uwen houwelic so wilt hanteren,
Dat ghy in dewich leuen muecht ringeneren.

401 *Gaet int bescheet.* — Int bescheed gaen. — *Intercedere, conciliandi gratia interuenire.* KIL. — 408 P. M. *In oest.* God danck. — 415 P. M. Dat u een eerbaer wyf verleene.

GLOSSARIUM DER VEROUDERDE WOORDEN.

- Abelic — *behendig*. 206.
Bederue — (te cleynen bederue) — *voor het weinige dat men noodig heeft*. 172.
Begayen — *begaden, paleren*, spottend. 270.
Beringhelt — *gekwollen*. 352.
Bescheet (int bescheet gaen). *Intercedere, conciliandi gratia intervenire*.
KIL. 401.
Besoeuen — *bezorgen*. 75.
Besteruen (iets bestreuen) *van iets steruen*. 111.
Bestoppen — *betrappen*. 183.
Buere — *huis*. 555.
Craken (houen in craken). *Feesten en zwelsen*. 522.
Dac in stroo — *dak en stroo geven*, herbergen zoo goed men kan. 302.
Dachuaert — *byeekomst*. 82.
Dats — *dat ik*. 252.
Deruen (ic en derf) *ik heb niet noodig*. 148. — *Doerft*. 170. — *Doerst*. 408.
Duersteken — *zich op de baen begeven*. 72, 79.
Duychten — (duycken) *gedoken*. 268.
Dyte — *datte, dat*. 214.
Foelken (sy hout heur foelken) — *zy houdt den gek met my*. 265.
En voor in 81.

- Gehermen — *bewegen, keeren*. 102.
Geringhe (enen geringhe) spoedig. 394, 405.
Gesect goet rond. 152, *hadden wy in de aantekeningen moeten ophelderen.*
Men versta gesect. niet van zeggen maer van zellen. Goet rond vindt men
by KIL. *Plane, omnino*. — Men vertale dus *gansch, wel, gezeten*.
Geswyck (macht geswyck) — *maekt gezwyck, zwygt*. 181.
Ghereke (te ghereke) — *in myn schik*. 186.
Ghyoelken — *vogelkooiken*. 263.
Hanteren — *hystaen*. 416.
Houen — *hof houden, feesten*. 125, 251, 521.
In, *voegw. voor en*. 46, 146 en *doorgaens, omgekeerd en voor in* 80.
Keren — *tusschenwerpsel*. 196, 245, 290.
Kyselic — *kies, lekker*. 259.
My — Ja my. *voor ja maer*. 105.
My *voor men*. 45.
Myt — *voor men het* 44.
Nach been — *nekbeen*. 266.
Ommers — *immers*. 254.
Ontuyste (ontwyste) — *onwysheid*. 150, 212.
Racht — *recht*. 186, 257.
Rachts — *rasch, welhaest, byna*. 168.
Raet (leeft myns racts) — *volgt mynen raed*. 151.
Rasen. — *Furere*. KIL. 78.
Ringeneren — *regeren*. 417.
Sceren — *schertsen*. 576.
Screue ontscryuen — *eene screef aenschyten*. 256.
Selfs (ik ben myn selfs niet) *ik ben myn meester niet*. 286.
Seynsse — *zendt zy*. 146.
Sichten — *zitten*. 550.
Slanen — *vechten*. 549.
Stan (wat stan) — *wat is 't dan*. 285.
Sussen — *gerust stellen*. 66.
Suuerlyck — *langzaam*. 57.
Teelic — *te ydelyk, te lui*. 556.
Touwen — *in te houden?* 565. KIL. geeft onder andere *premere*.
Touwent — *te uwent*. 147.
Truacht? 555.
Tsomme — *te somme*. 94, *te laste, onder den last geladen*. Zie KIL.
Tsommels — *somtyds*. 85.
Tympelken — *sluier*. 200.

E 94779 R

- Vacht — *huid*. 574.
Vasen — *wyse vasen* — *wyze raed*. 77.
Verbost (verbossen) *mislukken*. 41.
Verdingen — *voorwaerde*. 540.
Verdrach — *verschooning*. 562.
Verdraghen (verdraghet my) *verschoon my*. 565.
Vergen — *stooren*. 275.
Verleyen — (verlyden?) *overkomen*. 80.
Verwaert — *bewaerd, bezorgd*. 257.
Vrydeliken — *kussen*. 197.
Vynes — (*gy*) *vindt het*. 147. — *My vynes, men vindt het*. 172.
Wach — *weg*. 556.
Walpuyt — *pint*. 531.
Wannen — *van waer*. 100.
Weynden — *wenden, wederkeeren*. 189.
Wocken en scoecken — *over en weër schokken*. 182.
Wus — *uus, van uw*. 222.
Wypelken — *stuijerken*. 199.
-